

ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
 ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ & ΜΕΛΕΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΛΛΑΔΟΣ
 ΕΤΟΣ ΕΓΓΡΕΦΗΣ 1981

LEONTEIOS ΣΧΟΛΗ
 ΑΘΗΝΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
 DEPARTMENT OF TOURISM MANAGEMENT

ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΙΔΑ:
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
 Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού

9 Πανελλήνιο Συνέδριο

Εκπαίδευση και Πολιτισμός στον 21ο αιώνα

13-14 Απριλίου
2024

ΧΟΡΗΓΟΙ

ΕΛΛΗΝΟ ΕΚΔΟΤΙΚΗ

AKMH

ΔΙΟΠΤΡΑ

ΒΟΤΑΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

pen GREECE

GREEK LIBRARY OF EDUCATION

cityportal

ΠΟΛΥΧΡΟΝΟΥ ΖΩΗ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΠΕ70-ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ 26^{ΟΥ} ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΧΑΛΚΙΔΑΣ

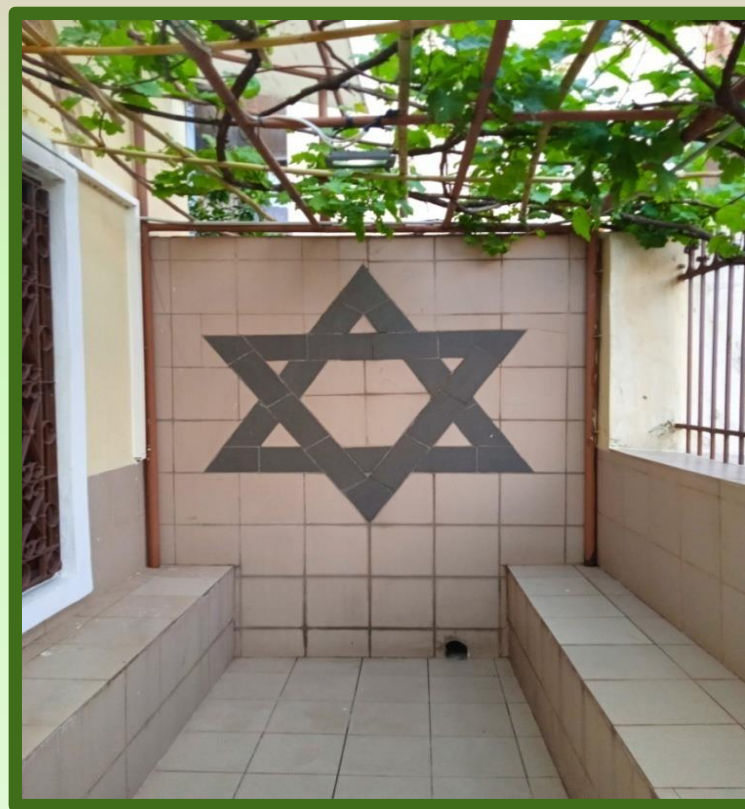
«Η ΕΒΡΑΪΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΣΤΗ ΧΑΛΚΙΔΑ: ΜΙΑ ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΣΤΟΝ ΤΟΠΟ ΚΑΙ ΤΟΝ ΧΡΟΝΟ»

«Η ΕΒΡΑΪΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΣΤΗ ΧΑΛΚΙΔΑ: ΜΙΑ ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΣΤΟΝ ΤΟΠΟ ΚΑΙ ΤΟΝ ΧΡΟΝΟ»

Η Εβραϊκή Συναγωγή της
Χαλκίδας

«Εσωτερικός χώρος της
Συναγωγής»

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

- Βαθμίδα: Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση
- Τάξη: ΣΤ΄ 26^ο Δημοτικού Σχολείου Χαλκίδας
- Αριθμός Μαθητών/τριών: 14
- Χρονολογία Εφαρμογής: Σχολικό Έτος 2023-2024
- Χρόνος Υλοποίησης: 4 διδακτικές ώρες
- Σύνδεση με γνωστικά αντικείμενα: Γλώσσα, Ιστορία, Θρησκευτικά, Θεατρική Αγωγή, ΤΠΕ

ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

Σκοπός του διδακτικού σεναρίου είναι να γνωρίσουν οι μαθητές/τριες τα γεγονότα του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου στην Ευρώπη και στην Ελλάδα, το Ολοκαύτωμα των Ευρωπαίων και Ελλήνων Εβραίων, την ιστορία των Εβραίων της πόλης μας, της Χαλκίδας μέσα από ιστορικές πηγές και να συζητήσουν τη σημασία των ηθικών ζητημάτων που προκύπτουν από το γεγονός και τη σύνδεσή τους με αντίστοιχα κοινωνικά προβλήματα, όπως ο ρατσισμός, η ξενοφοβία, η καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, το μίσος και ο αντισημιτισμός.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

- Διερευνητική-ανακαλυπτική μέθοδος
- Ομαδοσυνεργατική μορφή διδασκαλίας και μάθησης
- Καταιγισμός ιδεών
- Παρατήρηση
- Ερώτηση
- Συζήτηση
- Δραματοποίηση

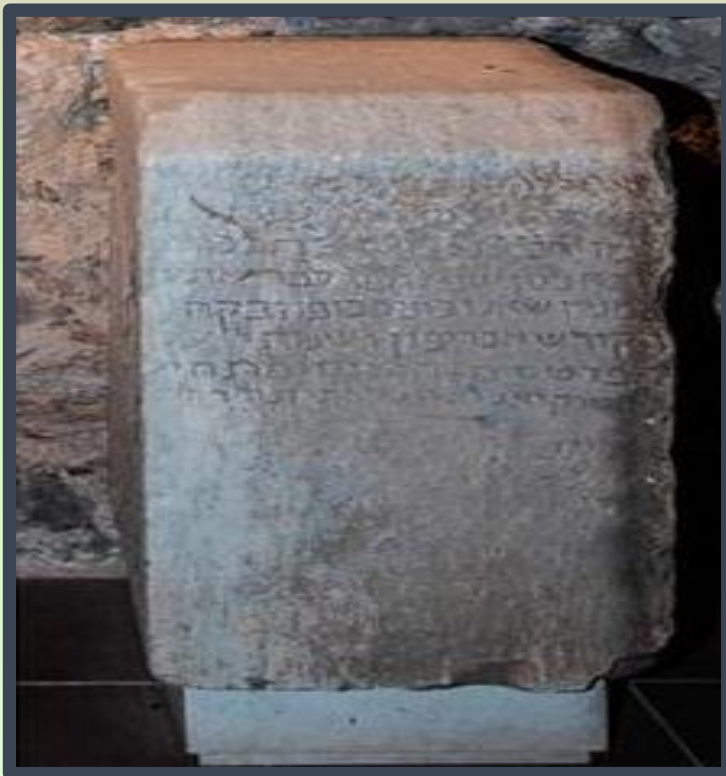
ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Εβραϊκή Κοινότητα της Χαλκίδας υπήρξε μία από τις αρχαιότερες της Ελλάδας και η μοναδική στην Ευρώπη με 2.500 χρόνια συνεχούς παρουσίας σε μια περιοχή.

Η Εβραϊκή παρουσία στη Χαλκίδα χρονολογείται μετά το 586 π.Χ. Την περίοδο των ελληνοιστικών χρόνων, οι Εβραίοι είναι εγκατεστημένοι και οργανωμένοι σε παραιοικίες γύρω από τη Χαλκίδα. Την περίοδο της Ενετοκρατίας, η Εβραϊκή Κοινότητα ήκμαζε και τα μέλη της ασχολούνταν με το εμπόριο, την εξαγωγή οίνου, τη βιοτεχνία. Την περίοδο της Τουρκοκρατίας, η Εβραϊκή Κοινότητα εισέρχεται σε περίοδο παρακμής, σκληρής εκμετάλλευσης, βαρβαρότητας και τρόμου. Στην επανάσταση του 1821, οι Εβραίοι πορεύονται κι αυτοί με τη μοίρα όλων των κατοίκων της πόλης. Κατά την διάρκεια της Γερμανικής κατοχής και του Ολοκαυτώματος χάρη στην προστασία των Χριστιανών συμπολιτών τους και της Αντίστασης, σχεδόν όλοι οι Εβραίοι της πόλης διασώθηκαν. Η ύπαρξη της Συναγωγής και του Εβραϊκού νεκροταφείου σήμερα, θυμίζουν το πλούσιο παρελθόν της Εβραϊκής Κοινότητας στη Χαλκίδα.

ΙΧΝΗ ΕΒΡΑΪΚΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣ (1)

Ορθογώνια μαρμάρινη ενεπίγραφη
στήλη Εβραϊκής Γραφής

Μουσείο Γλυπτών-Φρούριο
Καράμπαμπα

- Ορθογώνια μαρμάρινη ενεπίγραφη στήλη. Πιθανόν ήταν αφιερωματική σε κάποιο οικοδόμημα. Φέρει στην μπροστινή όψη εβραϊκή επιγραφή, η οποία αναφέρει: "
.....[παραμονή του Σαββάτου] 23η ημέρα του μηνός Νισάν κατά το έτος 5086 της από Δημιουργίας του Κόσμου σύμφωνα με τον υπολογισμό που έγινε από εμάς εδώ στην Ιερή Συνάθροιση του Ευρίπου. Και εναπόθεσα....."
- Η ημερομηνία που αναγράφεται αντιστοιχεί στην Παρασκευή 28ης Μαρτίου/5ης Απριλίου τους έτους 1326 μ. Χ. Η επιγραφή αποτελεί ένα σημαντικό στοιχείο της δραστήριας εβραϊκής παρουσίας στην πόλη της Χαλκίδας.

ΙΧΝΗ ΕΒΡΑΪΚΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣ (2)

Μαρμάρινη, ενεπίγραφη επιτύμβια
στήλη Εβραϊκής Γραφής

- Στο πάνω μέρος φέρει, εντός πεδίου σε χαμηλότερο ανάγλυφο, εβραϊκή επιγραφή, η οποία αναφέρει: " (Αυτό είναι) το μνημείο του τάφου της κυρίας Σταμάτα (Stamata) της γυναίκας του εντελούς σοφού μας διδασκάλου Ραββί Ελιακίμ Σαλόνικο (Eliakim Salonico), είτε η μνήμη του να μείνει ζωντανή στον Κόσμο που θα έλθει. Τη Δευτέρα, τη δεκάτη εβδόμη του μηνός Αντάρ (Adar) (κατά) το έτος 5338 (από) της Δημιουργίας (του Κόσμου).
- Η αναγραφόμενη ημερομηνία αντιστοιχεί στην 24 Φεβρουαρίου/6 Μαρτίου 1578 μ. Χ. Η επιγραφή αποτελεί ένα σημαντικό στοιχείο της δραστηρίας εβραϊκής παρουσίας στην πόλη της Χαλκίδας.

Μουσείο Γλυπτών-Φρούριο
Καράμπαμπα

ΙΧΝΗ ΕΒΡΑΪΚΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣ (3)

Ορθογώνια μαρμάρινη ενεπίγραφη
στήλη Εβραϊκής Γραφής

Μουσείο Γλυπτών-Φρούριο
Καράμπαμπα

- Στο πάνω μέρος φέρει, εντός πεδίου χαμηλότερου ανάγλυφου εβραϊκή επιγραφή. Στην κάτω δεξιά γωνία έχει κυκλική και κάθετη εγκοπή.
- Η επιγραφή αναπτύσσεται σε επτά στίχους και αναφέρει : "Από καταγωγή σοφών, θαύμα της γενιάς ο εξυμνηθείς σοφός Ραββίνος Σαμουήλ Χανίν, είθε η μνήμη του να μείνει ζωντανή στον Κόσμο που θα έλθει. Η παρουσία του εζητήθη στη Σύνοδο την Ουράνια, την δεκάτη (ημέρα) (του μηνός) Σεβάτ το έτος ...53[60;]".
- Η ημερομηνία αντιστοιχεί στην 16η/26η Ιανουαρίου του 1600 μ. Χ. Η επιγραφή αποτελεί ένα σημαντικό στοιχείο της δραστήριας εβραϊκής παρουσίας στην πόλη της Χαλκίδας.
- <https://www.medievalroutes.gr/el/psifia-kes-syloges/kinita-mnimeia/>

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ (1)

1^η διδακτική ώρα:

Ρωτάμε τους μαθητές, αν γνωρίζουν ποιοι αποκαλούνται Εβραίοι. Οι μαθητές/τριες γνωρίζουν από τα Θρησκευτικά (Δ΄ Δημοτικού) ότι οι Εβραίοι (Ισραηλίτες) προέρχονται από τους απογόνους των 12 φυλών του Ισραήλ που ήταν οι πιστοί του Ιουδαϊσμού. Μαθαίνουν περισσότερα για τον Ιουδαϊσμό https://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/corpora/pi/content.html?c=11&t=3,3357 και τα χαρακτηριστικά του γνωρίσματα. <https://photodentro.edu.gr/lor/r/8521/869?locale>. Τέλος παρακολουθούν ένα βίντεο για την εβραϊκή Θρησκεία [.http://photodentro.edu.gr/aggregator/lo/photodentro-educationalvideo-8522-781](http://photodentro.edu.gr/aggregator/lo/photodentro-educationalvideo-8522-781)

2^η διδακτική ώρα:

Μέσα από κείμενο του μαθήματος των Θρησκευτικών ΣΤ΄ Δημοτικού, δύο μαθητές που ανήκουν στην Εβραϊκή Θρησκεία, ο Συμεών και η Δεβόρα, αναλαμβάνουν να μας «ξεναγήσουν» στην Εβραϊκή Συναγωγή. http://www.pi-schools.gr/books/dimotiko/thrisk_st/math/sel_104_110.pdf

Συνεχίζουμε με την περιήγηση σε Εβραϊκή Συναγωγή <http://photodentro.edu.gr/aggregator/lo/photodentro-lor-8521-4260>

και την επίσκεψή μας στην Εβραϊκή Συναγωγή της Ρόδου (με τη μορφή κόμικ). <http://photodentro.edu.gr/lor/r/8521/36>

Οι μαθητές έρχονται σε επαφή με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των Συναγωγών στην Ελλάδα και κυρίως με την Εβραϊκή Συναγωγή της Χαλκίδας. <https://photodentro.edu.gr/v/item/ds/8521/4465>

Παίζουν ένα παιχνίδι αντιστοίχισης <https://wordwall.net/el/resource/71229168> «Εβραϊκή Θρησκεία»

Συνθέτουν ένα παζλ <https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=114d25680a04> «Η Εφτάφωτος Λυχνία»

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ (2)

3^η διδακτική ώρα:

Οι μαθητές/τριες ανατρέχουν στο μάθημα της Ιστορίας της ΣΤ΄ και μαθαίνουν για τα αίτια και τις συνέπειες του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου και το τραγικότερο συμβάν του Πολέμου, το Ολοκαύτωμα των Εβραίων. ebooks.edu.gr/ebooks/v/html/8547/2188/Istoria_ST-Dimotikou_html-empl/index5_8.html

Μέσα από καταιγισμό ιδεών ανακαλύπτουν την έννοια «Ολοκαύτωμα» και το συσχετισμό τους με τους Εβραίους.

<https://encyclopedia.ushmm.org/content/el/article/introduction-to-the-holocaust> Συζητάμε για την Ημέρα Μνήμης του Ολοκαυτώματος των Εβραίων που έχει καθιερωθεί να την εορτάζουμε στις 27 Ιανουαρίου. Διαβάζουμε για το «Ολοκαύτωμα» μέσα από την εφαρμογή του Εβραϊκού Μουσείου Ελλάδος . <https://education.jewishmuseum.gr/to-eme-paroysiazei-anavathmismeni-psifiak/>

Παρακολουθούν το βίντεο: «*Η Νύχτα των Κρυστάλλων: Η βραδιά που ξεκίνησε το Ολοκαύτωμα*» <https://www.youtube.com/watch?v=Lt2q-fNLSDA>

Ανατρέχουν στην ιστοσελίδα του Κεντρικού Ισραηλιτικού Μουσείου Ελλάδας και μελετούν το ιστορικό της Εβραϊκής Κοινότητας της Χαλκίδας <https://kis.gr/index.php/koinotites/xalkidas/istoriko>

και στην ιστοσελίδα της Ισραηλινής Κοινότητας Αθηνών και μελετούν την Εβραϊκή Συναγωγή της Χαλκίδας <https://athjcom.gr/2015/03/09/i-evraiki-sinagogi-tis-chalkidas/>

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ (3)

4η διδακτική ώρα:

Παρουσιάζουμε εικόνες από μαρμάρινες στήλες Εβραϊκής Γραφής του Μουσείου Γλυπτών του Καράμπαμπα, όπου καταλαβαίνουμε έντονα την παρουσία του εβραϊκού στοιχείου στην πόλη μας.

Ανατρέχουν στην ιστοσελίδα του Εβραϊκού Μουσείου Ελλάδος και μέσα από την ψηφιακή έκθεση του Ε.Μ.Ε. «*Εβραϊκές Γειτονίες της Ελλάδας*» μελετούν τον τρόπο ζωής των Εβραίων στην πόλη της Χαλκίδας.

<https://jewishmuseum.gr/psifiaki-ekthesi/%ce%b5%ce%b2%cf%81%ce%b1%cf%8a%ce%ba%ce%ad%cf%82%ce%b3%ce%b5%ce%b9%cf%84%ce%bf%ce%bd%ce%b9%ce%ad%cf%82-%cf%84%ce%b7%cf%82-%ce%b5%ce%bb%ce%bb%ce%ac%ce%b4%ce%b1%cf%82/>

Συζητούν για τη ζωή των Εβραίων κατά τη διάρκεια της Κατοχής, τα μέτρα που πήραν για να σωθούν από τους Γερμανούς κατακτητές και ποιοι τους βοήθησαν (χριστιανοί-Μητροπολίτης Χαλκίδας Γρηγόριος, 1891-1971). Διαβάζουν το άρθρο του Βασίλη Κολλάρου «*Ο Μητροπολίτης Γρηγόριος που οι Εβραίοι έκαναν 'άγιο'*».

Διαβάζουν και το άρθρο της Γεωργίας Γλεούδη «*Οι Εβραίοι της Χαλκίδας*» και παρακολουθούν ένα βίντεο με τη μαρτυρία της Σάρα Γεσούα Φόρτη γνωστή και ως καπετάνισσα «*Σαρίκα*», η οποία οργανώθηκε στην Αντίσταση για να σωθεί από τους Εβραίους.

<https://www.helpis.gr/apopsis/evrei-tis-chalkidas-tis-georgias-gleoudi/>

<https://eclass.jewishmuseum.gr/courses/WWII-SHOAH108/>

Τέλος παρακολουθούν αποσπάσματα από βίντεο για το Εβραϊκό Νεκροταφείο που μιλά ο Μαΐρ Μάισης.

<https://www.youtube.com/watch?v=BsrtL1MdeYI>

Χωρίζονται σε ομάδες των δύο (2) ατόμων και κάθε ομάδα επεξεργάζεται ένα Φύλλο Εργασίας. Στη συνέχεια η κάθε ομάδα παρουσιάζει την εργασία της στις άλλες ομάδες κι εξάγουν συμπεράσματα.

Δραματοποιούν σκηνές από μαρτυρίες Εβραίων της Χαλκίδας.

Ακολουθεί συζήτηση για *κοινωνικά προβλήματα όπως ο ρατσισμός, η ξενοφοβία, η αποξένωση, το μίσος και ο αντισημιτισμός, η καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.*

ΕΒΡΑΪΚΗ ΣΥΝΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΑΣ (1)

Εικόνα 1: Ο Άμβωνας

Εικόνα 2: Το εσωτερικό της Συναγωγής

ΕΒΡΑΪΚΗ ΣΥΝΑΓΩΓΗ ΧΑΛΚΙΔΑΣ (2)

«Το Άστρο του Δαβίδ»
ανάγλυφο

«Η Εφτάφωτος Λυχνία»
ανάγλυφη

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1

Ερωτήσεις

- Από πόσα άτομα αποτελούνταν η συγκεκριμένη οικογένεια των Εβραίων;
- Ποια ήταν η ηλικία τους και η ιδιότητά τους;
- Τι δουλειά έκανε ο αρχηγός της οικογένειας;
- Θεωρείτε ότι ήταν εύπορη οικογένεια και από πού το καταλαβαίνετε;
- Γιατί πιστεύετε ότι υπόγραψε ο αρχηγός της οικογένειας στην κατάσταση της Γερμανικής Διοίκησης;

Υπεύθυνη Δήλωση του Σολομών Μαΐρ Μάιση

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ - ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΔΗΛΩΣΙΣ

Το

Ο οικογενειάρχης Σολομών Μαΐρ Μάιση δηλώσ. υπεύθωνος καὶ ἐκ κτήσεως ἴδιοι πατρικιοὶ καὶ ἴδιοι καὶ ἀδελφοὶ ἀδελφότητες, διαμένον ἐν Χαλκίδῃ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Παπαδοπούλου ἀριθμὸς 27 καὶ οἱ ἠδικογενεῖς μου ἀπορρέουσιν ἐκ τῶν κάτωθι μελών:

Α/Α	Όνοματεπώνυμο	Ἡλικία	Ἔθνος	Ἐπάγγελμα	Παρατήρησης
1/	στ. δέσπ. Σολομών	42	Εβραϊκός	ἔμπορος	-
2/	μαϊσὴ Ρούτα	35	Εβραϊκὴ	οἰκιστὴς	-
3/	μαϊσὴ Δέσπ.α	34	Εβραϊκὴ	οἰκιστὴς	-
4/	μαϊσὴ Μαργαρίτ.α	9	Εβραϊκὴ	μαθητὴς	-
5/	μαϊσὴ Λαύριος	1	Εβραϊκὴ	οἰκιστὴς	-
6/	Κωνσταντῖνος Σολομών	31	Εβραϊκός	οἰκιστὴς	-

Ὁ Σολομών Μαΐρ Μάιση

ὁ Υπεύθυνος

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ - ΤΕΚΜΗΡΙΟ 8/8 Υπεύθυνη δήλωση του Σολομών Μαΐρ Μάιση με τα μέλη τα στοιχεία της οικογένειάς του, όπου υπογράφει στην κατάσταση της γερμανικής διοίκησης.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2

Πίνακας μελών της Εβραϊκής Κοινότητας της Χαλκίδας που συνελήφθησαν και εκτοπίστηκαν σε στρατόπεδα συγκέντρωσης

Ερωτήσεις

ΠΙΝΑΚΑΣ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΧΑΛΚΙΔΑΣ
ΠΟΥ ΣΥΝΕΛΗΦΘΗΣΑΝ ΚΑΙ ΕΚΤΟΠΙΣΤΗΚΑΝ ΣΕ
ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΑ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΕΩΣ
(Σχεδόν το σύνολο στο ΑΟΥΣΒΙΤΣ
και το παράρτημά του ΜΠΙΡΓΚΕΝΑΟΥ, της
Πολωνίας)

1	Γκαμπιά	Αβραάμ	του	Εμμαν	ετών	66
2	* Ελισαέμ	Μωσής	του	Ιακώβ	ετών	25
3	Κοέν	Ζαχαρίας	του	Μωσής	ετών	40
4	* Κοέν	Εόα	του	Ισαάκ	ετών	43
5	Κοέν	Σολομών	του	Αβρ.	ετών	29
6	Κοέν	Ντιουντού	του	Ηλία	ετών	72
7	Κοέν	Μενασέ	του	Ιωσήφ	ετών	19
8	Κοέν	Εφραίμ	του	Χαΐμ	ετών	72
9	* Κρίστης	Ιακώβος	του	Αβρ.	ετών	40
10	Κρίστη	Παύλα	του	Εζδρά	ετών	37
11	Κρίστη	Στέλλα	του	Ιακώβ	ετών	4
12	Κρίστη	Ρέινα	του	Ιακώβ	ετών	2
13	Κρίστης	Νεφθαλήμ	του	Αβρ.	ετών	44
14	Κρίστη	Ευτυχία	του	Σαμ.	ετών	37
15	Κρίστη	Στέλλα	του	Νεφθ.	ετών	6
16	Κρίστης	Αβραάμ	του	Νεφθ.	ετών	4
17	Κρίστης	Σαρουήλ	του	Νεφθ.	ετών	2
18	* Κωστής	Χάιμ (Μόκκς)	του	Ηλία	ετών	24
19	* Κωστή	Λούλα	του	Ηλία	ετών	23
20	Φραγγής	Σίμος	του	Ιακώβ	ετών	22
21	Φραγγή	Πασιέντσα	του	Ιακώβ	ετών	66
22	* Φραγγή	Μαρθίλδη	του	Ισαάκ	ετών	26
23	Φραγγής	Σιμόν	του	Ισαάκ	ετών	30

Από αυτούς ο εικοστός τουφεκίστηκε στη Χαλκίδα. Από τους υπόλοιπους επέζησαν μόνο 6 που σημειώνονται με αστερίσκο.

- Πόσοι Εβραίοι συνελήφθησαν και εκτοπίστηκαν σε στρατόπεδα συγκέντρωσης;
- Πόσοι απ' αυτούς ήταν άντρες, γυναίκες και παιδιά και ποιας ηλικίας;
- Πόσοι επέζησαν;
- Πώς πιστεύετε ότι ήταν η ζωή τους στα στρατόπεδα συγκέντρωσης;
- Τι συναισθήματα σας γεννιούνται, διαβάζοντας αυτόν τον πίνακα;
- Τι συμπεραίνετε σχετικά με την αντιμετώπιση των Γερμανών Ναζί προς τους Εβραίους;

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 3

Αβραάμ Καταλάν, «Η περιπέτεια αρχίζει», Αυτοβιογραφικό υλικό, σ. 9.

- *«Θυμάμαι, όταν ακούγαμε ότι έρχονται οι Γερμανοί με γεμάτα φορτηγά, για να κυνηγήσουν τους αντάρτες, όλο το χωριό άδειαζε από τους άντρες και τους νέους και έμεναν μόνο οι γυναίκες και τα παιδιά. Μαζί με τους χωριάτες φεύγαμε και εμείς, ο πατέρας μου, εγώ και ο θείος μου και πηγαίναμε στα βουνά, εκεί που ήταν οι αντάρτες για να φυλαχτούμε, ενώ οι γυναίκες μένανε στο χωριό. Τις ντύνανε με χωριάτικα ρούχα και τις κρύβανε στα σπίτια τους, αλλού τη μητέρα μου και αλλού την αδερφή μου».*

Ερωτήσεις

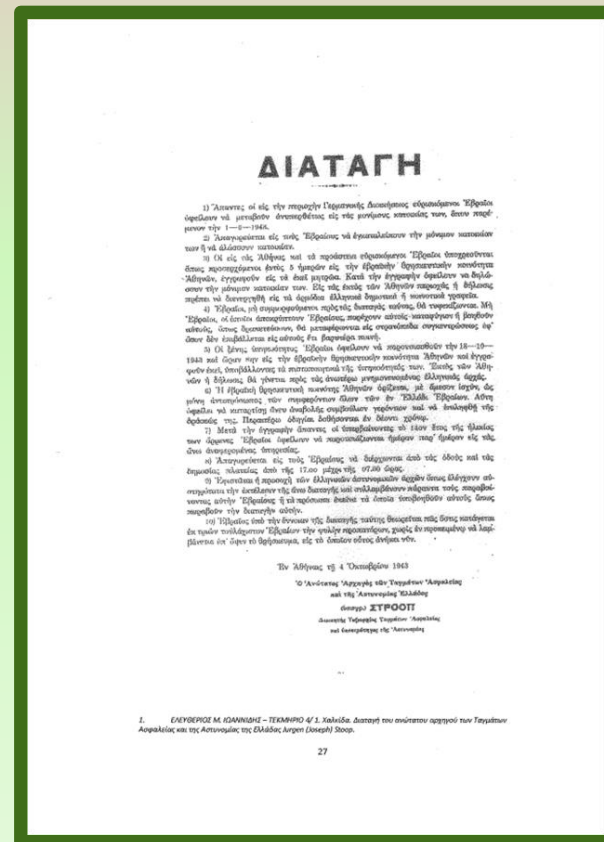
- Πού διέφυγαν οι Εβραίοι της Χαλκίδας κατά τη διάρκεια της Γερμανικής Κατοχής;
- Πού πήγαιναν οι άνδρες για να σωθούν;
- Πώς φυλάγονταν οι γυναίκες;
- Πώς ήταν η ζωή των Εβραίων γενικότερα;

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 4

Ερωτήσεις

- Για ποιο λόγο πιστεύετε ότι η Γερμανική Διοίκηση επέβαλε στους Εβραίους την εγγραφή τους στα μητρώα και τη δήλωση της μόνιμης κατοικίας τους;
- Ποια σημεία της διαταγής είναι απαγορευτικά για τους Εβραίους;
- Ποια ήταν η τιμωρία όσων δε συμμορφώνονταν;
- Ποιοι ήταν υπεύθυνοι για την εκτέλεση της παραπάνω διαταγής;
- Ποια ήταν η θέση των Εβραίων κατά τη διάρκεια της Γερμανικής Κατοχής;

Διαταγή του ανώτατου αρχηγού των Ταγμάτων Ασφαλείας και της Αστυνομίας της Ελλάδας Jurgen (Joseph) Stoop.

1. ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ Μ. ΚΩΝΑΝΔΗΣ – ΤΕΚΜΗΡΙΟ 4/ 1, Χαλκίδα, Διαταγή του ανώτατου αρχηγού των Ταγμάτων Ασφαλείας και της Αστυνομίας της Ελλάδας Jurgen (Joseph) Stoop.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 5

Ερωτήσεις

- Πού πιστεύετε ότι βρίσκονταν ο πατέρας και ο θείος και για ποιον λόγο;
- Τι δουλειά έκανε ο πατέρας;
- Γιατί ήταν άδειο το μαγαζί του; Πού βρίσκονταν τα εμπορεύματα;
- Ποιοι βοήθησαν τον πατέρα και με ποιον τρόπο; Πώς τους χαρακτηρίζετε;

Συνέντευξη του Μαΐρ Σ. Μάιση στη Δέσποινα Παταρόκα, 20 Απριλίου 2015.

- *«Θυμάμαι ότι όταν έφυγαν οι Γερμανοί από τη Χαλκίδα, επέστρεψε πρώτα ο πατέρας και ο θείος μου για να φτιάξουν το μαγαζί και το σπίτι που ήταν επιταγμένο. Αργότερα επέστρεψε όλη η οικογένεια. Ο πατέρας μου βρήκε άδειο το μαγαζί, καθώς είχαν πάρει και τα λιγοστά εμπορεύματα που είχε αφήσει. Σε αυτή τη δύσκολη στιγμή, οι χριστιανοί φίλοι του πατέρα μου ανταπέδωσαν τη βοήθεια που τους είχε προσφέρει παλαιότερα, δανείζοντάς του χρήματα και εμπορεύματα για να ξαναφτιάξει το μαγαζί, το οποίο λειτούργησε από την αρχή μαζί με τα εμπορεύματα που είχε αφήσει να του τα φυλάξουν».*

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 6

Ερωτήσεις

- Τι βλέπετε στην εικόνα;
- Τι γνωρίζετε για τον ιερωμένο της εικόνας;
- Πώς βοήθησε τους Εβραίους της Χαλκίδας;
- Πώς ανταπέδωσαν οι Εβραίοι, τη βοήθεια που τους πρόσφερε ο Μητροπολίτης Χαλκίδας Γρηγόριος στη διάρκεια Γερμανικής Κατοχής;

Μητροπολίτης Χαλκίδας Γρηγόριος (1891-1971)

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 7

Συνέντευξη του Μαΐρ Σ. Μάιση στη Δέσποινα Παταρόκα, 20 Απριλίου 2015.

- *«Θυμάμαι μία μέρα που κρυβόμουν σε ένα χωράφι με καλαμπόκια, ακούω έναν θόρυβο από στρατιωτικές αρβύλες και βλέπω έναν στρατιώτη να έρχεται προς το μέρος μου. Τη στιγμή εκείνη μου κόπηκε η ανάσα, καθώς πίστεψα ότι θα με δει και θα με πιάσει. Εκείνος όμως με προσπέρασε χωρίς να γίνω αντιληπτός».*
- Ο Μαΐρ Μάισης μαζί με την οικογένειά του διέμεναν κρυμμένοι πρώτα στο χωριό Στενή και στη συνέχεια στον Άγιο Νικόλαο Εύβοιας ώστε να αποφύγουν κάποια πιθανή σύλληψη από τους Γερμανούς.

Ερωτήσεις

- Τι συναισθήματα σας γεννιούνται διαβάζοντας το παραπάνω κείμενο;
- Τι αισθάνθηκε ο μικρός Μαΐρ εκείνη τη στιγμή;
- Πιστεύετε ότι το περιστατικό αυτό, έμεινε χαραγμένο στη μνήμη του;
- Αν ήσασταν στη θέση του, θα αισθανόσασταν κάτι ανάλογο;
- Πώς συνδέεται το παραπάνω κείμενο με την κατάσταση που επικρατούσε στη διάρκεια της γερμανικής Κατοχής αναφορικά με τους Εβραίους;

ΕΒΡΑΪΚΟ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟ ΧΑΛΚΙΔΑΣ

ΕΠΕΚΤΑΣΗ

- Επίσκεψη στην Εβραϊκή Συναγωγή της Χαλκίδας.
- Επίσκεψη στο Εβραϊκό Νεκροταφείο Χαλκίδας.
- Επίσκεψη στο Μουσείο Γλυπτών του Φρουρίου Καράμπαμπα
- Συνέντευξη από τον Μαΐρ Μάιση, πρώην πρόεδρο της Ισραηλινής Κοινότητας.

ΜΝΗΜΕΙΟ ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΑΣ

ΠΡΟΤΟΜΕΣ ΣΤΟ ΜΝΗΜΕΙΟ ΤΟΥ ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑΤΟΣ

ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΗΣ ΜΑΡΔΟΧΑΙΟΣ
ΦΡΙΖΗΣ (1893-1940)

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΑΣ
ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ (1891-1971)

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

- **Αρχική ή Διαγνωστική αξιολόγηση:** Με αυτή τη μορφή αξιολόγησης διερευνάται η προϋπάρχουσα γνώση των μαθητών/τριών για το θέμα.
- **Διαμορφωτική αξιολόγηση:** Η μορφή αυτή αξιολόγησης διεξάγεται κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας και αξιολογείται η κριτική παρατήρηση, η συμμετοχή, το ενδιαφέρον, η πρωτοβουλία, η συνεργασία στις ομάδες.
- **Τελική αξιολόγηση:** Η μορφή αυτή περιλαμβάνει την αυτοαξιολόγηση κάθε μαθητή/τριας και την ετεροαξιολόγηση μεταξύ των ομάδων εργασίας.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- Οι μαθητές/τριες της ΣΤ΄ Τάξης γνώρισαν την Εβραϊκή Θρησκεία, τη ζωή των Εβραίων τα χρόνια της Κατοχής και ευαισθητοποιήθηκαν για τον διωγμό που υπέστησαν, κυρίως όμως κατανόησαν τις έννοιες του ρατσισμού, της ξενοφοβίας, τους μίσους και του αντισημιτισμού που τις συναντάμε ακόμη και σήμερα, στη σύγχρονη εποχή που ζούμε.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Μαΐσης Μ. (2013). «*Η ιστορία της Εβραϊκής κοινότητας Χαλκίδας από το 586 π.Χ έως το 2001 μ.Χ*». Έκδοση: Ισραηλίτικη Κοινότητα Χαλκίδας.
- Μαΐσης Μ. (2018). «*Η ιστορία της Εβραϊκής κοινότητας Χαλκίδας από το 586 π.Χ έως το 2001 μ.Χ-Το Νεκροταφείο*». Έκδοση: Ισραηλίτικη Κοινότητα Χαλκίδας.
- Παπαστρατής Θ. (2017) Σκοτεινές Σελίδες. «*Ανιχνεύοντας τον Αντισημιτισμό στην Εύβοια*» Χρονικά, Ιανουάριος-Ιούνιος, τόμος 40^{ος}, αρ. φύλλου 247, Έκδοση του Κεντρικού Ισραηλιτικού Συμβουλίου της Ελλάδος.
- Παταρόκα Δ. (2015) «*Η Εβραϊκή Κοινότητα της Χαλκίδας την περίοδο του Β΄ Παγκόσμιου Πολέμου*», Σχολή Κοινωνικών Επιστημών, Τμήμα: Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας.